

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія будівельних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна практика з малюнку

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн

(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

(шифр і назва спеціальності)

відділення будівельне

(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни Навчальна практика з малюнку розроблено на основі освітньо-професійної програми «Опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн», спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», затвердженої Вченою радою НУБІП України, протокол № 10 від 25 квітня 2025 року

Розробники: Сасовський Тарас Анатолійович, к.т.н., викладач-методист будівельних дисциплін, спеціаліст вищої категорії,

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії будівельних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії _____ будівельних дисциплін

29 серпня 2025 року _____ (Грина ЧОРНА)
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБІП України»

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

29 серпня 2025 року

Голова

_____ (підпис)

Людмила БАЛДИЧ
(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної практики

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура і будівництво
Спеціальність	192 Будівництво та цивільна інженерія
Характеристика навчальної практики	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	45
Кількість кредитів ECTS	1,5
Мова викладання	Українська
Форма контролю	залік
Показники навчальної практики	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	4
Аудиторні години:	18
Самостійна робота	27

2. Мета та завдання навчальної практики

Мета практичного навчання – Навчальна практика з малюнку спрямована на формування професійних художніх навичок, розвитку просторового мислення та вміння передавати форму, пропорції та об'єм предметів. Основним завданням є отримання практичного досвіду в побудові, тональному моделюванні, композиційному вирішенні та академічній подачі малюнку.

Завдання практичного навчання – підготовка студентів до поглибленого і свідомого вивчення навчальних дисциплін, набуття навичок роботи з інструментами, управління виробництвом, а також засвоєння обов'язків майстра-дизайнера.

Планування та організація практики мають забезпечити:

- оволодіння виробничими навичками згідно з кваліфікаційними характеристиками робітничих професій за діючим навчальним планом;
- послідовне розширення обсягу вмінь та навичок студентів і їх вдосконалення у процесі проходження практик;
- цілісність підготовки фахівця до виконання основних професійних функцій;
- міцний зв'язок практики з теоретичним навчанням;
- розвиток умінь студентів приймати рішення.

Завдання навчальної практики – підготувати студентів до проходження виробничих технологічної та переддипломної практик, а також до поглибленого вивчення спеціальних дисциплін. Як результат навчальної практики студенти мають набути навички роботи з однієї з робітничих професій певного кваліфікаційного розряду відповідно до діючих навчальних планів: муляр, маляр.

- Закріпити теоретичні знання з основ академічного рисунка шляхом виконання вправ і практичних завдань з побудови та зображення предметів з натури.
- Опанувати основні принципи конструктивної побудови форми, в тому числі визначення пропорцій, осьових ліній та перспективних скорочень.
- Розвинути навички просторового мислення та здатність аналізувати форму через її геометричну структуру.
- Навчитися правильно передавати світлотіньові відношення, володіти прийомами тонального моделювання та створення об'єму засобами штрихування.
- Опанувати техніку роботи олівцем, навчитися використовувати різні типи штрихів, їх напрям, інтенсивність та характер.
- Закріпити знання та навички у роботі з різними фактурами, такими як метал, скло, дерево, тканина тощо.
- Сформувати вміння компоувати малюнок на площині, визначати основний акцент, розташовувати предмети в композиції.
- Вдосконалити навички роботи з натурою — проведення вимірювань, співставлення пропорцій, визначення взаємного розташування предметів.

- Навчитися виконувати навчальний натюрморт, включаючи побудову, тональне моделювання та завершене оформлення рисунка.
- Розвинути художній смак, уважність, спостережливість і акуратність, необхідні для професійної діяльності у сфері будівельного дизайну та опорядження.

знати:

- основи академічного малюнку та побудови з натури;
- принципи лінійної та повітряної перспективи;
- правила передавання пропорцій і конструктивної побудови форми;
- методи тонального моделювання: світло, тінь, рефлекс, півтінь, відблиск;
- основи композиції в малюнку;
- відмінності матеріалів та технік малюнку;
- правила організації робочого місця художника;
- принципи штрихування та технічні прийоми роботи олівцем;
- особливості передавання фактури та структури поверхонь;
- вимоги до оформлення академічної роботи.

вміти:

- виконувати побудову простих і складних форм з натури;
- передавати пропорції предметів та їх взаємне розташування;
- будувати конструкцію предметів у перспективі;
- створювати тональне моделювання та передавати об'єм;
- працювати лінією та штрихом, правильно komponувати аркуш;
- передавати фактуру різних матеріалів (метал, дерево, тканина, скло);
- виконувати навчальний рисунок з натюрморту;
- працювати з натурою: вимірювати, порівнювати, аналізувати форму;
- виконувати контрастне та нюансне тональне рішення;
- оформлювати завершену роботу на рівні академічного стандарту.

Очікувані результати навчання

Після проходження ознайомчої практики у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні (ЗК):

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (СК):

СК 1. Здатність користуватися нормативною, технічною і довідковою літературою, дотримуватися вимог ДБН та ДСТУ під час проектування, виконання робіт в галузі будівництва та цивільної інженерії.

СК 2. Здатність читати та виконувати креслення, аналізувати структурну схему будівель, знати роботу окремих типових елементів конструкцій та їх взаємодію.

СК 3. Здатність ефективно застосовувати сучасні будівельні матеріали, вироби і конструкції під час проєктування та зведення об'єктів будівництва на основі їх технічних характеристик, властивостей і технології виготовлення.

СК 5. Здатність працювати зі сучасним лабораторним обладнанням, геодезичними приладами.

СК 9. Уміння використовувати основи дизайну, моделювання і макетування під час проєктування об'єктів будівництва та інженерних мереж, уміння їх використовувати у професійній діяльності.

СК 10. Розуміння технологічних процесів під час зведення, опорядження, експлуатації, ремонту і реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та охорони навколишнього середовища.

Результати навчання (РН).

РН 4. Взаємодіяти з колегами, керівниками та клієнтами, формувати власний внесок у роботу команди, доносити до фахівців і не фахівців інформацію, ідеї, проблеми та власний досвід у сфері будівництва та цивільної інженерії.

РН 6. Здійснювати пошук інформації, необхідної для знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми, у тому числі за допомогою сучасних інформаційних технологій, ідентифікувати, аналізувати та оцінювати отримані дані.

3. Зміст навчальної практики

Етап 1. Підготовчий етап: організація робочого місця, ознайомлення з матеріалами та основами побудови

На першому етапі студент знайомиться з вимогами навчальної практики, робочими матеріалами та обладнанням. Викладач або керівник практики демонструє різновиди олівців, паперу, способи штрихування, правила посадки і освітлення при малюванні з натури. Студент вивчає основні принципи побудови: вісь симетрії, пропорції, контурні лінії та основи лінійної перспективи. Формується перше розуміння того, як об'єкт аналізується в просторі перед перенесенням на аркуш. Цей етап створює фундамент для подальшого виконання більш складних завдань.

Етап 2. Малювання простих геометричних форм з натури

На другому етапі студент починає працювати з реальними об'єктами, але максимально спрощеної форми — кубом, кулею, циліндром, конусом. Головна мета — навчитися бачити конструкцію предмета, визначати його об'єм, напрямки площин, пропорції та перспективне скорочення. Студент вчиться вимірювати пропорції «на око» та за допомогою олівця. Важливо зрозуміти логіку побудови — від великих форм до малих. Практикується легкий штрих, створюється чиста і точна лінійна

побудова без тону. На цьому етапі студенти закладають основу навичок конструктивного рисунка.

Етап 3. Зображення складних форм та їх конструктивний аналіз

Третій етап ускладнює завдання: студенти переходять до зображення гіпсових моделей складної конфігурації — архітектурних деталей, фрагментів орнаментів, масок, складних побутових предметів. Робота потребує уважного аналізу форми, її поділу на геометричні складові та усвідомленого конструювання. Студенти вчаться знаходити перспективні побудови у складних об'єктах, виконувати пропорційне співставлення частин, працювати лінійно та об'ємно. На цьому етапі формується вміння бачити предмет як систему взаємопов'язаних об'ємів.

Етап 4. Формування навичок тонального моделювання та передавання об'єму

На цьому етапі студенти переходять від лінійної побудови до створення об'єму за допомогою світлотіні. Вивчаються такі поняття, як падаюча тінь, власна тінь, півтінь, рефлекс, світло та відблиск. Студент вчиться будувати об'єм шляхом плавних тональних переходів, правильно розміщувати тональні акценти та контролювати загальну тональність рисунка. Опрацьовується штрих різного характеру — паралельний, поперечний, кільцевий, фактурний. Етап спрямований на розвиток вміння «ліпити» форму світлом і тінню, передаючи матеріальність поверхні.

Етап 5. Виконання повноцінного навчального натюрморту

Це підсумковий етап, у якому студент застосовує всі набуті навички в комплексній роботі. Під керівництвом викладача формується постановка натюрморту з різних предметів — геометричних моделей, посуду, тканин, натуральних форм. Студент самостійно визначає композиційний центр, масштаби, взаємне розташування предметів. Робиться детальна конструктивна побудова, після чого виконується тональне моделювання з повним переданням об'ємів і фактур. Завершена робота повинна відображати грамотність побудови, чистоту форми, тональні переходи та завершеність художнього рішення. На цьому етапі студент демонструє рівень своїх професійних компетентностей.

4. Структура навчальної практики

№ теми	Етап практики	Кількість годин		
		денна форма навчання		
		всього	аудиторні	самостійне вивчення
	1	2	3	4
1	Підготовчий етап. Знайомство з матеріалами, техніками та правилами побудови.	9	4	5
2	Побудова простих геометричних форм з натури.	9	4	5
3	Складні форми та їх конструктивний аналіз.	9	4	5
4	Тональне моделювання форми (світлотінь, об'єм).	9	3	6
5	Виконання навчального натюрморту та його оформлення.	9	3	6
	ВСЬОГО	45	18	27

5. Календарно – тематичний план навчальної практики

№ заняття	Тижні		Назва розділу, теми і зміст практики	Кількість годин		Місце та об'єкт проведення	Інструменти, матеріали, та обладнання.	Організація робіт	Завдання на самостійне опрацювання	Примітка
	№	Дата		всього	аудиторних					
1	1		Інструменти, матеріали та обладнання для кожного етапу	9	4	Об'єкт дослідження	☐ олівці НВ, В, 2В; ☐ альбом або ватман А3; ☐ ластик, гумка-клячка; ☐ планшет, кріплення; ☐ точилка; ☐ лінійка, вимірювальна рейка.	бригадна	Оформлення звіту з практики	
2	1		Побудова простих геометричних форм з натури.	9	4	Об'єкт дослідження	☐ гіпсові моделі: куб, куля, циліндр, конус; ☐ олівці В–4В; ☐ папір А3; ☐ планшет і мольберт; ☐ джерело світла.	бригадна	Оформлення звіту з практики	
3	2		Складні форми та їх конструктивний аналіз.	9	4	Об'єкт дослідження	☐ гіпсові моделі складних тіл (архітектурні деталі, моделі з фігурною геометрією); ☐ олівці 2В–6В; ☐ лінійка, рейка для вимірювання пропорцій; ☐ шаблони перспективи (за потреби).	Інструменти:	Оформлення звіту з практики	
4	2		Тональне моделювання форми (світлотінь, об'єм).	9	3	Об'єкт дослідження	☐ папір підвищеної щільності; ☐ м'які олівці 4В–8В; ☐ гумка-клячка для тонального підчищення; ☐ моделі складних форм з яскраво вираженою світлотінню.	бригадна	Оформлення звіту з практики	
5	3		Виконання навчального натюрморту та його оформлення.	9	3	Об'єкт дослідження	☐ предмети для постановки (пляшка, тканина, посуд, коробки, фрукти, гіпсові моделі); ☐ мольберт; ☐ комплект олівців від НВ до	бригадна	Оформлення звіту з практики	

6. Індивідуальні завдання студентам (навчальна практика)

№	Вид завдання	Примітка
1.	Побудувати натуралістичний рисунок куба у двох ракурсах.	
2.	Виконати штриховий рисунок кулі з повним тональним моделюванням.	
3.	Зобразити композицію з двох геометричних фігур у перспективі.	
4.	Відмалювати гіпсову розетку з конструктивним аналізом.	
5.	Виконати рисунок пляшки зі скла з передаванням прозорості.	
6.	Намалювати предмет з тканинною фактурою (серветка, драпірування).	
7.	Зобразити металевий предмет з передаванням блиску та відблисків.	
8.	Виконати академічний натюрморт із трьох предметів.	
9.	Намалювати складну гіпсову модель (маска, фрагмент архітектурного елементу).	
10.	Створити авторський графічний етюд з натури в обраній техніці.	

7. Вимоги до звітної документації

(вказати вимоги до оформлення звіту з практики, перелік матеріалів що входять до звіту, порядок та терміни оформлення і здачі звіту)

Під час практики студенти мають регулярно формувати звіт проходження практики, в який заносять отримані результати виконання завдань під час проходження практики. В звіті мають бути наявні, текстові та графічні зображення, за результатами щоденної роботи під час проходження практики. Звіт з навчальної практики оформляє кожний студент індивідуально, в довільній формі. Звіт виконується в друкованому вигляді. Звіт з навчальної практики є підставою для отримання оцінки з навчальної практики.

8. Форма підсумкового контролю з практики (залік з навчальної практики)

Залік з практики студенти отримують за наявності щоденної оцінки за виконану роботу та представлення звіту під час заліку з практики.

Залік з практики оцінює викладач навчального закладу, який здійснює методичне керівництво і загальний контроль за роботою практикантів під час проходження практики. Залік отримують студенти які успішно виконали програму навчальної практики.

9. Критерії оцінювання навчальної практики

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який своєчасно пройшов усі етапи навчальної практики, під час виконання завдань проявив стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу

та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію, усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів практики, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально- програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція - оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді - **45-47 балів**.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає вивчений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції - **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання - **38-41 балів**.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, допускав порушення в графіку виконання практики, проте виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриває фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків - **34-37 балів**;

- відповіді неповні, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків - **30-33 балів**.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виконав завдання практики у визначений термін, із значними помилками заповнив і склав документи, не зробив

узагальнення і висновки та не охайно оформив виконані завдання та звіти, а також не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою практики завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити,

- відповідь має значні помилки елементарного рівня - **1-30 балів**;
- відсутність відповіді на питання - **0 балів**.

Шкала відповідності балів рейтингу орієнтовним показникам критеріїв оцінювання у відсотках правильних відповідей, заліковим та екзаменаційним оцінкам відповідно до модульно-рейтингової системи навчання та 12-бальної шкалі на підставі критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти

Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятидесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49-50	5	відмінно	12
93-96	47-48	5	відмінно	11
90-92	45-46	5	відмінно	10
85-89	43-44	4	добре	9
80-84	40,41,42	4	добре	8
75-79	38,39	4	добре	7
69-74	35,36,37	3	задовільно	6
65-68	33-34	3	задовільно	5
60-64	30,31,32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10 Рекомендовані джерела інформації

1. Ахметов Р. *Основи академічного рисунка*. – Київ: Либідь, 2016.
2. Беда Г. *Рисунок. Учебное пособие для художественных специальностей*. – Харків, 2017.
3. Данилевський Н. *Академічний рисунок: форма, тон, композиція*. – Київ, 2019.
4. Ковальчук В. *Навчальний рисунок: методичні рекомендації*. – Львів, 2020.
5. Левченко Л. *Основи композиції та рисунку*. – Київ: Каравела, 2018.
6. Плотнікова О. *Рисунок з натури: практикум для студентів*. – Дніпро, 2021.
7. Федорук О. *Світлотінь у рисунку*. – Київ, 2017.
8. Шелест Л. *Матеріали та техніки рисунка*. – Харків, 2020.

Інформаційні ресурси

Сайти про будівництво

5. www.budnet.com.ua

6. www.budexpert.ua

7. <https://www.servus.if.ua/sajty-z-proektamy>

8. <https://ua.korrespondent.net>

9 <https://dabi.gov.ua>

10. budport.com.ua

11 <https://mybud.com.ua/>

12. www.budnet.com.ua

13. <https://ibud.ua>

14. <https://www.promobud.ua>

15. ukrainebud.com

16. www.myremont.in.ua